

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 16. ára 10 fillér. Telefon-szám 16.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többesdőlő közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Jámbor szándék.

Ipar-ügyek.

I.

A magyar ipar pártolása érdekében sok szó-
zat hangzott el az utóbbi időben, de teljesen ki-
elégítő eredmény mégsem mutatkozott. Az ok ki-
fejtése igen hosszadalmas lenne s talán nem is
volnánk képesek kellő világításba helyezni ezt az
állapotot, mindazonáltal úgy a pártoló közönség,
valamint a pártolt iparosok érzik, hogy valami új-
járt allja a tökéletes kibontakozásnak. Azt ma már
senki sem vonja kétségbe, hogy hazánk ipara
akármely más civilizált állammal kiálthatja a ver-
senyt. Nincs egyetlen cikk sem, ami itt nálunk
is nem épen oly tökéletességgel és műgonddal
készülne, mint a külföldön, de egyben bizony
nem bírjuk a szomszédainkat utólrni. Mi az?
Nem a termékek előállításában, hanem azoknak
értékesítésében állunk átrább. Hiabavaló ez ellen
tiltakozni. A magyar iparos nem tud a maga
munkájának olyan reklámot csinálni, mint tegyük
fel a francia vagy a német. Ezt a legchavunis-
tább hazafinak is el kell ismernie. A hangos kí-
náltatást, szemfényvesztő hirdetést nem a ma-
gyarnak teremtette az Isten. Ha akad is módozat,
melylyel a hátrányokon némileg segíteni lehetne,
azt nem tudja kellőképen felhasználni, illetve al-
kalmazni. Ezt igen könnyű szerrel be lehet igaz-
olni. Mikor az idegen ipar már türethetetlenül be-
fészkelte magát hazánkba s már már teljes meg-
öléssel fenyegette a miénket, égető szükségképen
merült fel az a nézet, hogy ezt az állapotot meg-
 kell változtatni. Keresték, kutatták az eszközöket,
a melyekkel a magyar ipar fellendülését, illetve
elsősorban is életbentartását el lehetne érni s
végre is azt a kétes értékű gyógyszer találták ki,
hogy a vevő közönség hazafias érzelmére kell
apellálni. Hacsak magyar cikket fognak vásárolni,
az idegen itt feleslegessé válik, sőt kénytelen
visszahúzódní s ezzel oly lendületet nyerne min-
den, hogy a későbbi fejlődés úgy szólva magától
is megindulna és haladna. Helyes! Nem lehet a
közönséget részvétlenséggel vádolni. Nem, ez tel-
jesen igazságtalan rágalom lenne. Senki sem
hagyta hatás nélkül elveszni a felhívás igazságos
szavait, mert ki-ki belátta, hogy más mód a vi-
szonyok átalakítására és megjobbítására nincsen.
Azok a nyilatkozatok, melyek nap-nap után a
lapok hasábjain napvilágot láttak, nem voltak merő
frázisok. A ki már egyszer nyíltan bevallotta, hogy
csak magyar iparcikket fog venni, az nagyobb-
részt nem is vett idegent. S a felbuzdulás mégsem
hozta létre a várt jobbulást. Miért nem? Azért,
mert míg a magyar iparos nemcsak hirdetésekben
közölte, hogy nála csakis kizárólag honi gyárt-
mány kapható, hanem az egyes portékákat is
„magyar ipar” jelzéssel látta el, addig a
külföldi iparos ugyanezt tette. Mit törődött ő az-
zal, hogy az ő hire itt nálunk nem terjed, —
erre már a körülményeknél fogva sem számítha-
tott — elég volt neki az a busás haszon, a mit
az ő silány áru rövid idő alatt hajtottak. Ő is
ráírta a maga termékeire, hogy „magyar
ipar” s gondosan elkerülte mindazt, a mi idegen
létét elárulta volna és jóval olcsóbban adott min-
dent, mint azt a hazaiak tették. Természetes do-
log, hogy mindenki az olcsóbbat veszi, különösen
akkor, ha az magyar. És ebben a jó külföldi
urakat nem kontrollirozta senki. A sok magyar
feliratu portéka kelt óriási módon s a magyar
iparosok mégis panaszkodtak. Majdnem vissza-
tetszést keltett ez az újabb elégtelen hang,

mert senki sem tudta azt megérteni, miért pa-
naszkodnak ismételtelen azok, kiket a közönség
annyira pártfogásába vett s kiknek sérelmeit min-
den tekintetben magáévá tette. Nagyon kevesen
voltak, a kik átlátták a szítán. A legtöbb ve-
vőt a felirat meglevesztette s nem látta annak
háta megelt a markába nevető gonosz szomszéd-
dot, a ki ilyen sikerülten lépre tudta őt csalni.
Hanem hála egyesek éberségének, végre erre is
rájöttek. Csak nemrégiben tárgyalta egy gyűlés
ezt az ügyet és javaslatba hozta, hogy a hazai
cikkekkel valami olyas felirattal, jelvénynyel, vagy
más hasonló ismertető jellel kell ellátni, a mit
idegen nem használhat. Ez talán meghozza a rég
óhajtott eredményt, de ki tudja, nem lesz-e a
szomszéd találékonyabb? Valósággal bámulatos az
a rafinéria és a szemtelenségig menő találékony-
ság, melylyel a francia, de különösen a német,
kelendővé tudja tenni portékáit. Az ember el-
bámul azokon az aprólékos, a figyelmet teljesen
elkerülő s a legfurfangosabban szerkesztett elté-
réseken, melyekkel magukat az utánzás módja
alól fel tudják menteni, mert első tekintetre úgy
tűnik fel előttünk, mintha eredeti cikkek lenné
dolgonk. Vajjon nem fog-e most is ilyen eszkö-
zökkel élni s a nem sokat válogató közönséget
ismét, ilyen jól sikerült utánzatokkal megcsalni?
Bizony bizonny meg lehet. Pedig ennek talán köny-
nyen utját lehetne állani. Ott vannak a kereske-
dők. Miért veszik meg ők azt az idegen hamisít-
ványt, mikor jól látják és hallják, azt az orszá-
gos mozgalmat és szózatot?

Ők tudnak az idegen portékák inváziójának
legetősör is utját állani, ha azt egyszerűen boj-
kottálnák, az idegen kecségető ajánlatokat tel-
jesen figyelmen kívül hagynák. Csakhogy nálunk
rengeteg sok a nem magyar nemzetiségű keres-
kedő, ki a hazafiaságot igen haszontalan tény-
üzésnek tartja. Külső takarónak nagyon szívesen
felhasználják, mert hisz azzal csorba nem esik az
ő jellemükön, nem, hanem még anyagi gyarapo-
dást idéz náluk elő.

És ez kitűnő fogás. Az embert nagyon
könnyen megtéveszti az ilyen alakoskodás, sőt
egyenesen arra ragadja, hogy azt vegye pártfo-
gása alá, aki idegen létere is a magyar iparos
ügyét viseli a szíven. Az ilyen pedig dehogyan is
szerzi be itt a szükségleteit. Ők azok, a kik le-
hetetlenné teszik a tökéletes fellendülést, mert a
míg ilyenek létezni fognak, addig nürnbergi,
brüsszeli (alias szegedi, segesvári, brassói) por-
tékákat fogunk venni... Arra pedig még igen
sokáig, talán örökké kell várakoznunk, a míg a
kereskedőink mind kivétel nélkül egy kis haszon-
nál többre becsülik a hazaszeretetet. Talán ad-
díg a föld is megváltoztatja forgási irányát...

—r—r.

Az ipartörvény revíziója dolgában Sztérényi
József miniszteri tanácsos alaptervezetet készített,
melyet a kereskedelmi miniszter most elfogadott
s annak alapján megbízta Sztérényit a revidált
törvénytervezet elkészítésével. Sztérényi egy kodí-
fikáló bizottság létesítését hozta javaslatba, mely-
ben a kis és nagy ipar, valamint a munkások ér-
dekeit képviselő országos egyesületek küldöttei
fognak helyet foglalni. E bizottsággal a törvény-
tervezet készítője megállapítja az alapelveket és a
fontosabb részleteket és ehhez képest dolgozza ki
törvényjavaslatát és ennek megokolását. A terve-
zet három kötetre fog oszlani. Az első kötet a
hazai revizionális mozgalmak történetét és a kö-
vetelések lényegét foglalja össze, a második az e

téren a külföldön felmerült törekvéseket és jelen-
ségeket ismerteti, a harmadik kötet pedig a kész
törvényjavaslatot és ennek megokolását fogja tar-
talmazni. E nagyszabású munka elkészítését Szte-
rényi a jövő év őszén véli befejezhetőnek, úgy,
hogy az a miniszter jóváhagyása után esetleg már
15 hónap múlva nyilvánosságra lesz bocsátható.

Egyházi élet

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A
közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz,
ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius tem-
plom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség
előjárósága a következő kegyes adományokat vette
és hálás köszönettel nyugtázza: Ambrus Ger-
gely 119. sz. gyűjtőívén Ambrus Gergely 2 K,
Szabó Domokos, Veres Jánosné, Joánovich Ma-
rika, Suchyt Andor, Buzogány Gy. Kasza János,
olvashatatlán aláírás, Papp János, Pál István 1—1
K, dr Balázs Ferencz 60 f, Baló Karolin, Gergely
Róza, Jakabos Tivadar, G. János 50—50 f, Mayer
József, N. Viktor, Bőjthe József, olvashatatlán
aláírás, Bauer József, Pál Dénes, Papp Szidor,
N. N. 40—40 f, Ille Miklós, Kovács Károly
30—30 f, Simon Gézáné, Sagerné, Gál Gizella,
N. N., M. J., N. N., D. M., N. N., N. J, Fureczán
Szilárd, H. S., Thorday György, Salamon Jónó,
Sata Albert 20—20 f. Együtt 20 kor. 40 fillér.
Veress Sándor 233 sz. gy. íven: Veress Sándor
20 K, Veress Sándorné 4 K, br. Inczedy Jolán,
br. Inczedy Laczi, br. Inczedy Adámné, Pozsoni
Antal, Kimpel Florin 2—2 K, Csegezi Samu 1
K. Együtt 35 kor. Józán Miklós 5. sz. gy. íven:
A budapesti unitárius egyházközség 3 évi részle-
tekben fizetendő 150 koronából az első részlet
fejében beküldött 50 K, Székely Gyula 10 K,
Józán Miklós 5 K. Együtt 65 korona. Schuller
Gizella 320. sz. gy. íven: Schuller József 3 kor.,
dr Barabás József 2 K, dr Kertész, Erdélyi Vik-
tor, Öcskös, Widder, Albiszi Jenő 1—1 K.
Együtt 10 K. Szegezy Lajos 228. sz. gy. íven:
ifj Csegezy Lajos, Csegezy Szilárd 1—1 K.
Együtt 2 kor. Az I—XVI közlemény összege
3466 kor. 69 fill. E közlemény összege 133 kor.
40 fill. Összesen: 3590 K, 9 fill. (Folyt. köv.)

Nyilvános köszönet és nyugtázás. Az ev.
ref. templom kijavítására Ferenczy Lina gyűjtő-
ívén adakoztak: Ferenczy István 5 K, Bartos
Józsefné 4 K, Sándor István 3 K, Barabás And-
rás és neje, özv Gondáné, ifj Bodrogi Sándorné,
özv Kis Sámuelné, Hein Pál, Ferenngel Gyula,
id Szabados József (Torda), Darvai Dániel, özv
Fülel Dénesné, Vas Lőrincz, id Ferenczy Ferencz
2—2 K, Székely Miklós, Zárug Antalné, Feren-
gel Frigyes, Szöcs Jánosné, Miskolczi Károly, özv
Kovács Kálmánné, Bartók István, Haab Mártonné,
Pásztor István, Dániel Dénes, Weigel Ferenczné,
Vas Andrásné, Kassai Imréné, Tompa Árpádné,
Kovács Gergelyné, Kállai István ref. lelkész, Papp
Istvánné, özv Csáng Ferenczné, Péter József,
Papp Albert, Siegmund József, Jakabos György,
Reisenauer Vilmos, Péter Lajos, Wladár Ferencz,
Nagy Miklósné, Schubert János, Szakács József,
Schuller Mihály, Kassay József, ifj Asztalos Dá-
niel, Tamás Balázs, Imrich Vilmos, Bede Gyula,
Tamás Gáspárné, Lázár József, Farkas Endréné,
Szentos József, Galter Eliz, ifj Galter János,
Szántó Dénes, Szász Ferenczné, Kovács Lina,
ifj Asztalos Lajos, Beke Ferenczné, Valentik és
Günther, Kamacsay Mihály, Ernszt György, Syl-
vester Dénesné, Máncs Györgyné, Kun László,

Tankönyvek és iskolai felszerelések

udvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt.

Szilárd és olcsó iskolai könyvbekötés!

az összes felsőbb és elemi tanintézetek részére lelki-
ismeretes kiszolgálás mellett kaphatók Betegh Pál
könyv-, papir-, író- és rajzszerszerkesztésében Székely-

Csép Ignác, Kállai Sándor, Kállai Ferenc, Stein Dávid, Moldován Ödön, Szentpéteri Gergely, Szorger Ferencz 1—1 korona, Sakeller János, Szentes József, Rudolf József, Szabados Ferencz 80—80 fill., Vetési Józsefné, Hárt Anna, László Andrásné, Kolbach Ferencz (Bécs), Szentes Mártonné, Márk Ferencz, Losdorferné 60—60 fill., Szöcs Józsefné, Szabó Lajosné, Kovács Albert, Mészáros Lajos, Barabás Károly, Phaffenhuberné, Máthé Emma, Sepsí Mózes, Bogácsi Imre, Barabás Albetné, Gircsis József 40—40 fill., Simófi Károly, Szabó György 30—30 fill., Weigel Gyula, Ilyés Ferencz, N. N., ifj. Gagyi János 20—20 fill. Összesen: 105 korona. Fogadják a nemes szívű adakozók az ev. ref. egyház hálás köszönetét. Vajda Ferencz ref. pap Kovács Dániel pénztáros. (Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Személyi hírek.** Baranyai Gyula helybeli kir. pénzügyi számtanácsos, számvevőségi főnök öt héti tartott szabadságáról visszaérkezett és a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség vezetését átvette. — Stratzingger Emil kir. pénzügyi tan., tordai pénzügyigazgató, nálunk töltött szabadsága lejárván, visszautazott Tordára. — L a z á r gróf vármegyei főjegyző, a helybeli börtönpártfogó elnöke 5 héti tartó szabadságra ment.

— **Eljegyzés.** Dr. I m r e h Domokos, Udvarhelyvármegye közpórházának igazgató főorvosa eljegyezte M e z e i Ibolykát, dr. Mezei Ödön helybeli általános tiszteletben álló orvosnak szép és művelt leányát városunkban.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter F a z e k a s József szászvárosi ev. ref. főgimnázium helyettes tanárt a helybeli ev. ref. kollegiumhoz rendes tanárnak nevezte ki. — A pénzügyminiszter V a r r ó Elek kir. pénzügyigazgatósági díjnokot a helybeli pénzügyigazgatósághoz állami végrehajtónak és S c h u l l e r Rezső helybeli lakost az itteni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki.

— **Uj tanárok a kollegiumnál.** A helybeli ev. ref. kollegiumhoz az előjárásig választása, illetve meghívása folytán K ó n y a Kálmán végzett theologus vallástanárnak és G á l Jenő végzett tanárjelölt a latin-görög szakra jön tanárnak.

— **Esküvő.** Dániel Dénes zetekala-sikaszi vendéglős tegnap d. e. 11 órakor esküdött örök hűséget Biró Irmának, Biró József helybeli kalaposmester és neje Keszler Anna leányának városunkban.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGYÁJA.

A hun-magyar írás vagy rovás-írás.*

Írta: VIKÁR BÉLA.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.

A tudományos, irodalmi és művészeti dolgok nem igen szokták nálunk a közönség figyelmét élénkebben foglalkoztatni. A folyó esztendő során e szabály alól öröndetes kivételt tapasztaltunk. A hun-székely és egyéb neveken ismeretes régi magyar írás ügye adott alkalmat erre a feltűnő érdeklődésre. A tisztán műveltségtörténeti kérdés valóságos uralkodó csillag volt közmívelődésünk egén. Pártok keletkeztek pro- és contra. Tudósok és laikusok egyaránt kivették részüket az ügy körül folyó harczból.

Nem az első eset, hogy ugyanez a tárgy hasonló mozgalmat támasztott. Már előzőleg kétszer ujtult meg ez a jelenség anélkül, hogy e dolgban közmegeállapodást lehetett volna elérni. Most az a körülmény vetette föl az ügyet újra, hogy egy alföldi paraszt ember T a r Mihály, állítólag apjától tanult jegyekkel állott elő s egész levelezésekbe bocsátkozott ezzel a szerinte ősi „rovás-írással“. Boldogult Király Pál tanár, ennek az ügynek fanatikus híve, kapva kapott a nagy fölfedezésen. Mások — és méltán — kétségbe vonták, hogy a magyar nemzet milliói közt

* Ez időszertint többen foglalkoznak ama nemzetünk ősi műveltségi állapotára nézve igen nevezetes kérdéssel: vajjon a hun-magyar-, hun-székely rovás-írás és más nevek alatt emlegetett, itt-ott fennmaradt sajtáságos régi írás csakugyan nemzeti közkinésünk volt-e valaha, vagy pedig újabbkori értéktelen csinálmány. A nagyözönséget is nagyon élénken érdeklő dolog egyik bűvára: Vikár Béla ur az Udvarhelymegyei Múzeum-egyesület legutóbbi felolvasó ülésén erről a kérdéstről előadást tartott. Kutatásai és tanulmányai eredményeit most ezen érdekes cikkelyben foglalta össze lapunk részére. Szerk.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Göllér Albert közhalmi kir. járásbírósi segédtelek-könyvvezetőt a székelykeresztúri kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Státusi alapítványosok főgimnáziumunknál.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgató-tanácsának e hó 14-én tartott ülésén a státus alapítványaira a székelyudvarhelyi főgimnáziumhoz a következő tanulókat vették föl Maniás Ferencz, Kovács Ignác, Antal János, Baresay Arisztiz, Beke Gyula, Saláti Ferencz, Fülöp Lajos, Plettel István és Mihály Lajos.

— **Halálozás.** Szabó Kálmánt, a Szabó Testvérek nyomdatulajdonos czég egyik beltagját súlyos vesztés érte. Ifjú felesége szül. Katona Gizella, házasságuk 7-ik hetében rövid szenvedés után e hó 19-én d. u. fel 4 órakor elhunyt Székelykeresztúron. Temetése pénteken d. u. 3 órakor az ev. ref. szertartás szerint, általános részvét mellett történt meg.

— **Hangverseny városunkban.** Kadics Luigia Szidónia és Kertész Albertné e hó 29-én (szombaton) a Budapest-szálló új szintermében igen érdekesnek ígérkező hang ersenyt rendeznek. A művésznők mindenütt nagy sikert arattak és most egy élvezetes estét ohajtanak szerezni városunk közönségének is. A hangverseny műsora hét pontból áll s azon Kertészné F. Lujza zeneszerző legújabb saját szerzeményű darabjain kívül művészi énekszámok is vannak. Helyárak: I. h 2 K, II. h. 1 K 60 f, állóhely 1 K és páholy 6 K. Jegyek előre válthatók lapunk kiadóhivatalában és Gyertyánffy könyvkereskedésében.

— **A székely ember politikai álma.** Az országos ügyek, hogy mennyire bevéstök hazánkban a fővárostól legtávolabb fekvő részében is a nép szívébe, világos példáját szolgáltatja az alábbi megtörtént eset is. András Zsigmond firtosváráljai községi pénztárnok ugyanis azt álmodta, hogy „W e k e r l e Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke lett a miniszterelnök és hogy ő felsége az ellenzék követeléseit nem teljesítette“.

— **Rákóczi ünnepély.** Bözödön az ottani, valamint a vidéki tanítószög és ifjuság folyó hó 15-én a dicső emlékü II. Rákóczi Ferencz emlékére, úgy anyagilag, mint erkölcsileg sikerült ünnepélyt s azt követő táncmulatságot rendezett. Ott lehetett látni vidékiünk intelligens közönségének színe-javát. A bevétel 47 korona és a kiadás 39 korona volt. A 8 korona tiszta jövedelem elküldetett a szoborbizottságnak a Kassán felállítandó Rákóczi szobor javára. Nem nagy ez összeg, de jól esik tudnunk, hogy bármily kicsinyben is hozzájárultunk e nemes czélhoz. Felülfizettek: Miklósi Jenő 1 K 40 f, Lajos Balázs 1 K, Gáspár Albert 80 f, László Károly, P. Opra

mind mostanig teljes titokban lappanghatott volna ily régi hagyomány és csak most, az irni olvasni tudás korszakában, egyetlen egy tudója akadhaszon ennek az ősi írásnak, melyről Szabó Károly rég megállapította, hogy a XVIII. század végén teljesen nyoma veszett, létének — ha volt — utolsó percei végkép letűntek.

Az ügy vizsgálatát a Magyar Tudományos Akadémia vette a kezébe. Csupán arra szorítottok: hiteles-e a Tar Mihály tudományos örökölt régisége, vagy utólagos ügyeskedéssel megszerzett ismerete. Teljes tárgyilagossággal mondhatjuk, hogy az Akadémia minden kétséget kizárólag eldöntötte a vitának ezt a részét. Kiszült, hogy Tar Mihály könyvből sajtította el a hun-székely betűket és felültette velük a világot. A dolognak másik része azonban, hogy maga a forrás, melyből Tar Mihály merített, ér-e valamit, tarthat-e számot hitelességre, most is eldöntetlen maradt.

Mielőtt a tárgyról szólanánk, szóljunk egy pár szót az elnevezésről.

A régi magyaroknak tulajdonított írást csak az újabb időben emlegették ezen a néven: *rovás-írás*. Szerintem ez a név nem helyes, mert nem jellemző. Róni mindeaféle írást lehet, mai írásunkat is. A régi magyar írást, legalább a nép körében, kétségkívül inkább rótták, mint írták. Hiszen még száz évvel ezelőtt a papiros olyan drága volt, hogy szegényebb ember házába alig került belőle. A hártya pedig, melyre a vagyonsabbak írtak, mielőtt a papiros használatba jött, természetesen még drágább volt. Az a körülmény azonban, hogy eleinte nemcsak írták, hanem rótták is apáinktól örökölt írásuk jegyeit, nem igazolja az újabb nyelvhasználatot: a rovás-írás nevezetét. A rovás, mint Herman Ottó, nagynevű tudósunk igen szépen megállapította, jelenté — és régebben is jelentette — a s z á m o l á s n a k

János, Máthé Lajos, Gálfalvi János, Boér Lajos, N. N., Szalontai Béla, Fazekas Dénes, Gróf Lajos, Török Ferencz, Lőrinczi Dénes, Suller János 40—40 f, Geréb Dénes, Fazekas Péter, Jánosi Zoltán, Ludvig 20—20 f. Citron Jakab 1 K, 20 f, kik fogadják e helyen is a rendező bizottság szives köszönetét.

— **A király hangja fonogrammban.** Minapában a bécsi tudományos akadémia két küldöttje Ischlben királyunk hangját fonogrammba felvette és a lemezeket 1—3. szám alatt a nevezett akadémiában már el is helyezték.

— **Ünneprontó szász pap.** Ziegler János erdélyi szász pap — mint lapunknak írják — évről-évre nagy kedvteléssel rongja meg Szent István első apostoli királyunknak törvénybe iktatott ünnepeit. Mult évben buzahordást tűzött ki ezen magyar nemzeti ünnepre, a folyó évben pedig gőzcséplő géppel csépelletett. A zöldsász pap ur: „szégyelje magát“.

— **Pusztító vihar Senterzsebét vidékén.** E hó 14-én d. u. 1 órakor mint lapunknak jelentik — Senterzsebét községben és határán, nyugatról jövő óriási vihar tört ki. A gyümölcsfákat földig csavarta a szél, lezuzta a terményeket, majd kevés eső esett s erre hatalmas dörgés, villámlás után olyan jégesés következett, a mely nagymérvűt azon vidéken nem látott a nép. A jégdarabok gömbölyű alakúak voltak, majd volt köztük tengeri füge is jegezesedéssel, szögletesen tojás nagyságra tömörülve éles szegélyekkel. Olvadás után is 12 dekagramm volt egy-egy jégdarab. Ebből is következtethető, hogy mily iszonyu pusztítást okozott a községben és határán. Ahogy hullott a jég, azonképpen töredezett a házak fedeléről is a cserép. A szegénység és ennek következtében az inség elszomorító képet mutat. Ezen alkalommal Szentábrahám határában is hat kalongya buzát semmisített meg a villám. Különös csapás ez — mint mondják — azon községben, mert a közelmúlt évek mindenikében jégverés pusztította Senterzsebét határát.

— **Uj fogyasztási szövetkezet vármegyénkben.** Lővéte nagygyűlésünk már Hitelszövetkezetével is páratlan sikereket ért el; tagjai ugyanis befizették összes üzletrészeiket s teljesen önállóították szövetkezetüket. A központnak egy fillérréjével sem tartoznak, mert a község és egyház alapjait is a szövetkezetnél kezelik s így pénz dolgában függetlenítették magukat minden idegen befolyástól. Most ismét új szövetkezet nyílt meg Lővétén E hó 20-án, Szent István napján adta át F e k e t e Lajos ellenőr, a Hangya országos központ igen kedves és rokonszenves kiküldöttje a fogyasztási és értékesítő szövetkezetet a közforgalomnak. Eddig 158 részes tagja van a szö-

azt a módját, melylyel a pásztorok napjainkig élnek. Abból, hogy ma már csak kevesen ismerik a pásztoroknál még divó számrovást, nem lehet himet varni a régiekre. Azok nagyon jól meg tudták különböztetni a számrovást az írástól. Hiszen a régieknél a rovás mindennapi használatban volt. Ismerték urak és parasztok egyaránt. Rovás utján szedték be az adót, rovással tartották nyilván a községi, jobbági és egyéb szolgáltatásokat. A hajdúvárosokban a városháza padlásán ma is halomszámra hevernek az ily hivatalos r o v á s o k. Abból tehát, hogy a rovás titkaiba be nem avatottak m a összetévesztik a számrovást a régi magyar írással, nem lehet arra következtetni, hogy a régiségben erre vonatkozólag a XVI. század óta kimutatható tanúságtételek ugyanily összetévesztésen alapulnak. Ily föltevés lehetősége ki van zárva.

Számadást, adósságot jelentenek mindazok a kifejezések, amelyekben nyelvünk rovásról beszél: *sok van neki a rováson, valakinek febróni valamit; mig a rovat, rovatkolni* stb a szónak eredeti jelentését őrizték meg, mely szerint r ó n i annyi, mint bevézni, bekarcolni. A r o v á s szónak ez a régibb értelme, amely eredetileg a betűkre is illet, időjártával csupán számokra és a velük kapcsolatos tárgyakra vonatkozott, egészen úgy, amint ma is találjuk a pásztoroknál. Mint-hogy pedig ilyen értelemben, t. i. a számrovás jelentésével, ez a hagyomány ma is él a nép között, helyesen tesszük, ha e szót: r o v á s nem vonatkoztatjuk tárgyunkra, melyre sohasem vonatkozott. A mennyiben a régiek följegyzéseiben szó van arról, hogy a székelyek betűket fába rójják s amennyiben ezt ma is ki akarjuk fejteni: az írásnak e módjáról az Akadémia ide vágó jelentése nyomán a b e t ű r o v á s szót használhatjuk. (Folyt. köv.)

vetkezett mindannyi hogy a sz

— szeptemb kiállításra buzdítása érem s l lelő állan B. János komló jó

— alsósímén szott eg még ped is összer gyei közl

— beti g. k valóan k 10-ikéig.

— Egyesüle mezőgaz nemzeti irányu f czelebl f gazdaság

— letoit, — luk elől kelendős milyen egyesüle

— K ö z p minden gyasztók a kik h fedezni, és az év be. Fő a j á n l

— rületi és landó s keresetl Fölkérü hivatalt, hird tölünk kedvezn

— tatvány: löket és gonyát, löt, bar vart) du akár na

— litás cz letünk h hozhatj hon ves elérhet

— c a g n p h o k manaps n e m i lett, Zh rjü b b,

—

—

—

—

—

—

—

Uj találmány!

Székely ipar!

Uj szekér- és kocsis-ülés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy egy igen czél-szerű, kényelmes

kocsis-ülést

találtam föl, amely hivatva van az összes eddigi kocsis- és szekérüléseket felülmulni. A szekér-rázás teljesen ki van zárva s eddig nem létezett kényelmes ülést biztosít az utazó közönségnek.

Megrendelhető a készítő- és feltalálónál bármilyen alakban: **Kézmárcy Ákos** kocsifényezőnél **Székelyudvarhelyt**, hol kész kocsik is igen olcsó árban kaphatók.

Egy teljesen elkészített ülés megtekinthető **Papp-Zakor Endre** vaskereskedőnél a Deák-téren levő üzletében.

170—903. vhtói szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbírósnak 1902 évi Sp. II 754—3. számú végzése következtében dr Horváth Lipót ügyvéd (budapesti lakos József tér 14. sz.) által képviselt Horváth Sándor budapesti lakos javára Bartha Andor bardóczy lakos ellen 183 K s jár. erejéig 1902. évi október hó 13-án fogatosított kielégítési véghajtás útján le foglalt és 640 korona értékű következő ingóságok ugymint: 4 tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírósnak 1902-ik évi V. 445 §. számú végzése folytán 183 K — fillér tőkekövetelés, ennek 1902. évi

márcz. hó 7. napjától járó 5 százalék kamatai, $\frac{1}{3}$ százalék váltó díj és eddig összesen 105 K 14 fillérben bíróságilag már megállapított költségek erejéig Bardóczyon alperes házában leendő eszközlésére **1903. aug. 25 ik napjának délutáni 10 órája** határidőül kitzeték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. évi július 25.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

Korcsmajog hasznóbérbeadás.

D o b ó község a tulajdonát képező korcsmahelyiségét, mely egy korcsmaszoba, szatócsbolt, három szoba, pincze, konyha, melléképületek és nagy kerttel bir, **f. évi szeptember 2-án** délutáni 10 órakor, a község házában három egymásután következő évre nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek hasznóbérbe adja.

Az italmérsi engedély a bérő nevére fog átíratni

Dobó, 1903. augusztus 11.

VÁGÁSI IGNÁCZ,
közs. bíró

374—903. krj szám.

Hirdetés.

Alólírott községi előjáróság által közhírré tétetik, hogy Szentegyházasi Oláhfalva közbirtokosság tulajdonát képező erdőreszen a pávavadászat **1903. év október 4 én** délután 2 órakor a község házában 100 korona

kikiáltási árban 6 évi időtartamra hasznóbérbe adatik.

Feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők, távollevőknek kívánságára 35 fillér postadíj előleges csatolása után ajánlva megküldetnek.

Szt.-Egyh.-Oláhfalva, 1903. aug. 10.

Menyhárt János,
k. jegyző.

Balázs István,
k. főbíró.

Teljesen ingyen

Alapított
1840-ben.

dobja ki a pénzét, ha érték-telen utánzatok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai Nickel

ANKER-ROSKOPF ÓRÁM

(Antimagnetique) szabadalmazott Email számlappal, itt látható minta szerint 36 órai járás-alegyedűli. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a létező legjobb strapa óra. Különösen ajánlható tisztteknek, vasuti hivatalnokok, cserdörög, pénzügyorség, kalauzok, gépészek és mindazok részére, kik egy

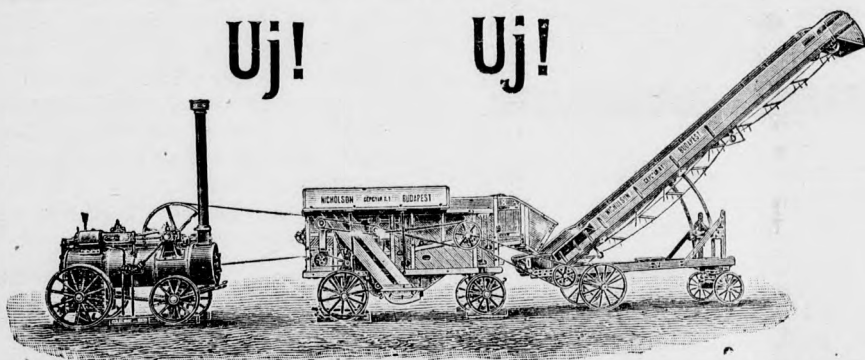
erős, megbízható és tartós órát akarnak. Ara egy egy szép nickel lánczsal együtt csak 6 korona 3 évi jótállással, 3 darab vételnél csak 5 korona. Nem megfelelő esetben kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Szétküldés az I. amerikai órágyárak vezérképviselete által BÖHNEL MIKSA, órák Bécs, IV, Margaretenstrasse 48/133. a cs. és kir. áll. hivatalnok szállítója.

OYAS. Kereskedők Roskopf órákat pléttokkal és imitált papír Email számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 ft 75 kr és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órák. Az én óráim finom szabadalmazott Email-számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, ami nincs fenti czéggjegyzéssel ellátva, utasítsunk határozottan vissza.

Négy cséplőgép.

Minden igény kielégítve.

Uj cséplőgépek.

Uj! Uj!

Cséplőtető gazdaközönségünk szíves figyelmébe ajánlom, hogy mostantól kezdve **négy különböző nagyságu** és legkiválóbb gyártmányu **cséplőgéppel** rendelkezem s állok a nagyérdemű földbirtokos urak szolgálatára. A különböző kívánalmak és fokozottabb mérvű igények arra indítottak, hogy a Clayton és Schuttlervort-féle **legnagyobb gépem** mellett három Hoffer és Schrantz-féle teljesen uj, most érkezett **kiváló cséplőgépet** szerezsek be. Jelenleg tehát bármely gőzcséplés terén támasztható igényt képes vagyok kielégíteni. Egyik kisebb gépemmel hegyes helyre és bármily szűk udvarra is be lehet férközni s négyféle osztályozó cséplőjével felelősség mellett cséplettek. **Az összes gépeket saját költségemen szállítatom bárhová.** További szíves támogatását kérve, vagyok és maradok a mélyen tisztelt gazdaközönségnek kész szolgálattal:

Fábián József, a cséplőgépek tulajdonosa.

URANOS

-KÉK

ruha-mosáshoz
a legjobb kékítőszert.

— Törvényesen védve. —
Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.

Olcsó és felülmulhatlan!
kis üveg 24 fl lér, tiszteri mosáshoz elegendő.
1 nagy üveg 1-60 K, $\frac{1}{2}$ üveg 1 K.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos
gyártói:

HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA

BUDAPEST,
VI., Rózsa utca 85.